

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

10 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Vladimir Timofti

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Rîțoi Ion xxxx, născut la xx xx xxxx, originar xxxx, domiciliat în xxxx.

Termenul de examinare:

Prima instanță: 8.08.2017 - 26.07.2018;

Instanța de apel: 16.10.2018 - 27.03.2019;

Instanța de recurs: 24.06.2019 - 10.03.2020.

Asupra recursului menționat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Telenești din 26 iulie 2018, Rîțoi Ion a fost condamnat în baza art.art.42 alin.(5), 249 alin.(2) lit. b) Cod penal la pedeapsă sub formă de amendă, în mărime de 700 unități convenționale, echivalentul a 35 000 lei și în baza art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal la 1 500 unități convenționale, echivalentul a 75 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul Serviciului Vamal pe un termen de 5 ani.

În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă cu amendă 2 000 unități convenționale, echivalentul a 100 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul Serviciului Vamal pe un termen de 5 ani.

1.1. Prin aceeași sentință, a fost condamnat și Dobrovolschii Serghei în baza art.art.42 alin.(2), 249 alin.(2) lit. b) Cod penal, în privința căruia hotărârile judecătorești nu se contestă.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Rîțoi Ion dând-u-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, contrar prevederilor Legii nr.280 din 16.12.2016 ”Privind acordarea

facilităților vamale”, la 24.01.2017, activând în calitate de inspector vamal în cadrul postului vamal nr. 2220 „Rezina Pod”, promițând dinainte că îl va favoriza pe S. Dobrovolschii la comiterea infracțiunii prin acordarea de sfaturi, prestare de informații, acordare de mijloace și înlăturare de obstacole, contrar atribuțiilor de serviciu, a efectuat vămuirea unității de transport de marca/model ”Lexus RX400h”, VIN cod xxxx, n/î xxxx, în baza vinierei cu seria xx și nr. xxxx din 30.08.2016, eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat în țară după 01.11.2016, în urma căruia S. Dobrovolschii a beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr.957 din 19.07.2017, de facilități la plata pe accize în mărime de 60 119,06 lei.

Tot el, la 05.02.2017, exercitând atribuțiile de serviciu în cadrul aceleiași post vamal contrar atribuțiilor de serviciu a efectuat vămuirea unității de transport de marca/model ”Lexus RX400h”, VIN cod xxxx, având același n/î xxxx, în baza vinierei cu seria xx și nr. xxxx din 16.05.2016, eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat după 01.11.2016, în urma căruia S. Dobrovolschii beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr.957 din 19.07.2017, de facilități la plata pe accize în mărime de 60 119,06 lei.

Tot el, la 13.02.2017, exercitând atribuțiile de serviciu în cadrul aceleiași post vamal, contrar atribuțiilor de serviciu a efectuat vămuirea unității de transport de model „Lexus RX400h”, VIN cod xxxx, cu același n/î xxxx, în baza aceleiași vinierei, cu seria xx și nr. xxxx din 30.08.2016, eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat în țară după 01.11.2016, acțiuni în urma cărora S. Dobrovolschii a beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr.958 din 19.07.2017, de facilități la plata pe accize, în mărime de 60 785,33 lei. În rezultatul nerespectării procedurilor de vămuire de către inspectorul vamal Rîțoi Ion a unităților de transport nominalizate, cet. S. Dobrovolschi a beneficiat nejustificat, de facilități din partea organului vamal în sumă totală de 181 123,51 lei, ceea ce constituie proporții mari.

Tot el, Rîțoi Ion activând în funcția de inspector vamal în baza ordinului de numire în funcție nr.1371-p din 15.10.2014, fiind persoană publică conform art.123 alin.(2) Cod penal, având în atribuțiile sale de serviciu conform fișei de post din 30.06.2015 „asigurarea controlului vamal și vămuirii mărfurilor și mijloacelor de transport trecute prin postul vamal de către persoane fizice și juridice, precum și încasări corecte a drepturilor de import/export, stabilite de legislația în vigoare; efectuarea controlului vamal al bunurilor, mărfurilor și mijloacelor de transport prin postul vamal intern de control de către persoanele fizice sau juridice precum și a documentelor vamale, comerciale și de transport care însoțesc acestea, contrar acestora și abuzând de împuternicirile acordate prin lege, la data de 24.01.2017, fiind în exercițiul funcției conform graficului de serviciu la postul vamal intern cu nr.2220 „Rezina Pod”, abuzând a efectuat vămuirea unității de transport de marca/model „Lexus RX400h”, VIN cod xxxx, n/î xxxx, în baza vinierei cu seria xx și nr. xxxx din 30.08.2016, cunoscând cu certitudine că aceasta a fost eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat în țară după 01.11.2016, în urma căreia S. Dobrovolschii a beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr.956 din 19.07.2017 de facilități la plata de accize, în mărime de 60 219,18 lei.

Tot el , Rîțoi Ion contrar atribuțiilor de serviciu și abuzând de împuternicirile acordate prin lege, la 05.02.2017, activând în cadrul aceleiași post vamal conform graficului de serviciu, a efectuat vămuirea unității de transport de marca/model „Lexus RX400h”, VIN cod xxxx, având același n/î xxxx, în baza vinierei cu seria xx și nr. xxxx din 16.05.2016, eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat în țară după 01.11.2016, în urma căreia S. Dobrovolschii

a beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr.957 din 19.07.2017, de facilități la plata accizelor în mărime de 60 119,06 lei.

Tot el, Rîțoi Ion contrar atribuțiilor de serviciu și abuzând de împuternicirile acordate prin lege, la 13.02.2017, activând în cadrul aceleiași post vamal conform graficului de serviciu, a efectuat vămuirea unității de transport de marca/model "Lexus 400h", VIN cod xxxx, cu același n/î xxxx, în baza aceleiași viniere cu seria xx și nr.xxxx din 30.08.2016 eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat după 01.11.2016, acțiuni în urma cărora S. Dobrovolschii a beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr.958 din 19.07.2017, de facilități la plata accizelor, în mărime de 60 785,33 lei, cauzând astfel un prejudiciu intereselor publice în sumă totală de 181 123,57 lei.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul S. Dobrovolschi nu s-a prezentat și a solicitat instanței de judecată examinarea cauzei în absența sa.

Inculpatul Rîțoi Ion fiind ascultat în cadrul ședinței de judecată vina nu a recunoscut-o și judecății a declarat că, pe cazul dat pentru prima dată a petrecut vămuirea de mijloace de transport și din cauză de necunoștință a admis careva erori la calcularea taxelor de import și nicidecum nu a avut careva intenții sau înțelegere cu S. Dobrovolschii la vămuirea mijloacelor de transport, din care motive solicită de a fi achitat.

Instanța a conchis că, vina inculpaților se dovedește prin probele examinate în cadrul ședinței de judecată: - declarațiile specialistului A. Burduh; - chitanțierele, adevărurile vamale referitor la 3 mijloace de transport de marca „Lexus” și documentele anexate, acestea ce se referă la mijloacele de transport importate anterior în luna mai și august 2016, ridicate din arhiva Biroului Vamal "Centru" prin procesul-verbal de ridicare din 09.03.2017; - documente ce au stat la baza înregistrării primare de stat a unității transport de marca/model "Lexus RX400h" cărei au fost eliberate n/î xxxx, ridicate în baza procesului-verbal de ridicare din 15.03.2017; - documente ce au stat la baza înregistrării primare de stat a unității de transport de marca/model "Lexus RX 400h" cărei au fost eliberate n/î xxxx, ridicate prin procesul-verbal de ridicare din arhiva Secției de înmatriculare transportului nr.11; - documentele ce au stat la baza înregistrării primare de stat a unității transport de marca/model "Lexus RX 400h" cărei au fost eliberate n/î xxxx, ridicate prin procesul-verbal de ridicare din 15.03.2017 din arhiva Secției de înmatriculare a transportului nr.11; - documentele ce au stat la baza înregistrării primare de stat a unității dl transport de marca/model "Lexus RX 400h" cărei au fost eliberate n/î xxxx, ridicate prin procesul-verbal de ridicare din 15.03.2017 din arhiva Secției de înmatriculare a transportului nr.10; - cererea din 06.03.2017, deciziile de regularizare cu nr.956, 957, 958 din 19.07.2017, scrisoarea cu nr.1363 din 23.02.2017 a Direcției Integritate și Supraveghere; - extrasele din baza automatizată de date Unipas și Asycuda a Serviciului Vamal, în care se conține informație cu privire la traversarea celor 3 mijloace de transport de marca "Lexus", precum și informația detaliată privind starea acestora, cu toate numerele de identificare, inclusiv cu informațiile de atenționare la verificarea și vămuirea mijloacelor de transport nominalizate.

3. Inculpatul Rîțoi Ion a declarat apel, solicitând casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie achitat de comiterea infracțiunilor incriminate.

În motivarea apelului declarat, apelantul a invocat că, sentința primei instanțe este una

nefondată, bazată pe presupuneri și lipsită de suport probator.

Instanța de fond, examinând cauza s-a limitat în hotărârea adoptată doar la transcrierea rechizitoriului și a motivelor invocate de acuzare, fără a se expune asupra poziției invocate de partea apărării, argumente ce în final au rămas fără soluționare.

La fel, instanța de judecată fără a specifica în sentința latura subiectivă și obiectivă a componenței de infracțiune sub aspectul - cum, când și în ce circumstanțe, prin ce s-au manifestat acțiunile inculpatului și prin care probe concrete se confirmă prezenta în acțiunile lui a semnelor constitutive ale infracțiunii vis-a-vis de faptul că - a promis că îl va favoriza pe S. Dobrovolischii la comiterea infracțiunii prin acordarea de sfaturi, prestare de informații, acordare de mijloace și înlăturare de obstacole, contrar atribuțiilor de serviciu și ca consecință a efectuat vămuirea unităților de transport, a emis o sentința de condamnare în baza art.art.42 alin.(5), 249 alin.(2) lit. b) Cod penal.

Reieșind din analiză detaliată a elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.249 Cod penal, făcută potrivit doctrinei penale, raportată circumstanțele cauzei stabilite în cadrul cercetării judecătorești, constată că în acțiunile sale nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii incriminate.

Atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești nu a fost stabilită existența unei înțelegeri anterioare, promisiune prealabilă despre favorizarea infractorului. La fel, nu a fost stabilită nici o acțiune din cele incriminate de organul de urmărire penală ce ar face parte din latura obiectivă a complicității și anume: favorizarea la comiterea infracțiunii prin acorda de sfaturi, prestare de informații, acordare de mijloace și înlăturare de obstacole contrar atribuțiilor de serviciu și ca consecință am efectuat vămuirea unităților de transport.

Contrar, probelor cercetate în ședința de judecată, a fost stabilit cert că, inculpatul cu S. Dobrovolischii nu se cunoșteau, nu au avut o înțelegere în urma căreia acesta a beneficiat de careva facilități potrivit deciziilor de regularizare nr.956, 957 și 958 la automobilele importate.

Versiunea expusă în rechizitoriu, precum că infracțiunea a fost săvârșită de inculpat, împreună cu S. Dobrovolischii prin complicitate, având o înțelegere prealabilă este o afirmație pur declarativă și se exprimă scurt în actul de învinuire. Iar acuzarea nu a adus nici o probă ce ar demonstra conținutul învinuirii aduse cu referire la legătura sa și a cet. S. Dobrovolischii, pentru ca în final a-i permite instanței de fond să pronunțe o hotărâre de condamnare.

De asemenea, analizând actul de învinuire cu referire la comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, conform semnelor infracțiunii abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă acesta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, soldată cu urmări grave, menționează că sintagma ”intereselor publice sau” a fost declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 07.12.2017.

4. Prin decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, apelul declarat a fost admis, casată integral sentința, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal intentat în privința lui Rîțoi Ion pe art.42 alin.(5), art.249 alin.(2) lit. b) și art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal a fost încetat, deoarece faptele constituie contravenții.

Rîțoi Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea contravențiilor prevăzute de art.287

alin.(14) și art.312 Cod contravențional, însă procesul contravențional a fost încetat, în legătură cu expirarea prescripției tragerii la răspundere contravențională.

5. Instanța de apel a statuat că, organul de urmărire penală a încadrat acțiunile inculpatului Rîțoi Ion în baza art.42 alin.(5), art.249 alin.(2) lit. b) Cod penal, după semnele calificative: „*complicitate la eschivarea de la achitarea plăților vamale, în proporții mari, săvârșită de două persoane*” și în baza art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, după semnele calificative ”*abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă acesta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, soldată cu urmări grave*”, însă cercetând circumstanțele cauzei și probele (*declarațiile inculpatului Rîțoi Ion relatate în cadrul ședințelor de judecată în instanțele de fond și de apel; declarațiile specialistului A. Burduh, date în cadrul ședinței de judecată, (verificate de către instanța de apel); - chitanțierele, adevărurile vamale referitor la 3 mijloace de transport de model „Lexus” și documentele anexate la acestea; - documente ce au stat la baza înregistrării primare de stat a unității de transport de model „Lexus RX400h” cărei au fost eliberate n/î xxxx, ridicate în baza procesului-verbal de ridicare din 15.03.2017; - documente ce au stat la baza înregistrării primare de stat a unității de transport de model „Lexus RX 400h” cărei au fost eliberate n/î xxxx, ridicate prin procesul-verbal de ridicare din arhiva Secției de înmatriculare a transportului nr.11; - documentele ce au stat la baza înregistrării primare de stat a unității de transport de model „Lexus RX 400h” cărei au fost eliberate n/î xxxx, ridicate prin procesul-verbal de ridicare din 15.03.2017 din arhiva Secției de înmatriculare a transportului nr.11; - documentele ce au stat la baza înregistrării primare de stat a unității de transport de model „Lexus RX 400h” cărei au fost eliberate n/î xxxx, ridicate prin procesul-verbal de ridicare din 15.03.2017 din arhiva Secției de înmatriculare a transportului nr.10; - cererea din 06.03.2017, deciziile de regularizare cu nr.956, 957, 958 din 19.07.2017, scrisoarea cu nr.1363 din 23.02.2017 a Direcției Integritate și Supraveghere; - extrasele din baza automatizată de date Unipas și Asycuda a Serviciului Vamal, în care se conține informație cu privire la traversarea celor 3 mijloace de transport de model „Lexus”, precum și informația detaliată privind starea acestora, cu toate numerele de identificare, inclusiv cu informațiile de atenționare la verificarea și vămuirea mijloacelor de transport nominalizate), a considerat că, în mod contrar concluziilor primei instanțe, că acțiunile inculpaților nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor imputate, dar ale contravenției prevăzute de art.287 alin.(14) Cod contravențional, după semnele calificative ”*încălcarea regulilor vamale, adică acțiunile care au ca scop exonerarea ilegală de drepturile de import și de export sau reducerea acestor drepturi*”.*

Totodată, acțiunile inculpatului Rîțoi Ion nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, dar ale contravenției prevăzute de art.312 Cod contravențional - ”*Abuzul de serviciu, adică, folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii*”, prin urmare urmând a fi reîncadrate în baza prevederilor respective.

Cu referire la componenta de infracțiune prevăzută de art.249 Cod penal, în vigoare la momentul comiterii faptei, presupunea existența obiectului juridic special al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.249 Cod penal, constituit din relațiile sociale cu privire la formarea

bugetului public național pe calea achitării plăților vamale.

Latura obiectivă a infracțiunii a infracțiunii analizate avea următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea de eschivare de la achitarea plăților vamale în proporții mari; 2) urmările prejudiciabile sub forma neachitării plăților vamale în termenul stabilit; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Prin „eschivare de la achitarea plăților vamale” se înțelege refuzul făptuitorului de a achita plățile respective în termenele stabilite de legislația vamală.

În același context, cu referire la calificarea acțiunilor conform prevederilor art.249 Cod penal, este important de evidențiat că valoarea exprimată în bani a plăților vamale urmează să atingă proporțiile mari, în caz contrar fapta constituie contravenție.

Astfel, prin Legea nr.179 din 26.07.2018 a fost modificată dispoziția art.249 alin.(1) Cod penal, în denumirea și textul articolului, cuvintele ”plăților vamale” au fost substituie cu cuvintele ”drepturilor de import”, iar în dispoziția alineatului (1), textul ”în proporție mari” a fost substituit cu textul ”care depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei”.

Cu referire la data comiterii infracțiunii de către Rîțoi Ion în perioada de timp cuprinsă între 24.01.2017-13.02.2017, e de menționat că salariul mediu lunar pe economie prognozat, pentru anul 2016 stabilit prin hotărârea de Guvern nr.879 din 23.12.2015, constituia 5 050 lei, iar pentru anul 2017 stabilit prin HG nr.1233 din 09.11.2016, constituia 5 600 lei.

Instanța de apel a notat că, potrivit învinuirii, valoarea plăților vamale neachitate constituie suma de 181 123, 57 lei, ceea ce nu depășește cuantumul de 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin HG în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Astfel, conform prevederilor art.10 alin.(1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Conform art.113 Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

Respectiv, instanța de apel a constatat că, în speță, prin acțiunile lui Rîțoi Ion și anume eschivarea de la achitarea plăților vamale, însă care nu depășește valoarea sumei drepturilor de import stabilită de lege nu întrunește condițiile pentru încadrarea în norma penală a art.42 alin.(5) art.249 alin.(2) lit. b) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a constatat că, Rîțoi Ion dând-u-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, contrar prevederilor Legii nr.280 din 16.12.2016 ”Privind acordarea facilităților vamale”, la 24.01.2017, activând în calitate de inspector vamal în cadrul postului vamal nr. 2220 „Rezina Pod”, promițând dinainte că îl va favoriza pe S. Dobrovolschii la comiterea infracțiunii prin acordarea de sfaturi, prestare de informații, acordare de mijloace și înlăturare de obstacole, contrar atribuțiilor de serviciu, a efectuat vămuirea unități de transport de

marca/model "Lexus RX400h", VIN cod xxxx, n/î xxxx, în baza vinierei cu seria xx și nr. xxxx din 30.08.2016, eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat în țară după 01.11.2016, în urma căruia, potrivit deciziei de regularizare nr.957 din 19.07.2017, S. Dobrovolschii a beneficiat de facilități la plata de accize, în mărime de 60 119,06 lei.

Tot el, la 05.02.2017, exercitând atribuțiile de serviciu în cadrul aceleiași post vamal contrar atribuțiilor de serviciu a efectuat vămuirea unități de transport de marca/model "Lexus RX400h", VIN cod xxxx, având același n/î xxxx, în baza vinierei cu seria xx și nr. xxxx din 16.05.2016, eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat după 01.11.2016, în urma căruia S. Dobrovolschii beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr.957 din 19.07.2017 facilități la plata de accize în mărime de 60 119,06 lei.

Tot el, la 13.02.2017, exercitând atribuțiile de serviciu în cadrul aceleiași post vamal, contrar atribuțiilor de serviciu a efectuat vămui unități de transport de model „Lexus RX400h”, VIN cod xxxx, cu același n/î xxxx, în baza aceleiași vinierei, cu seria xx și nr. xxxx din 30.08.2016, eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat după 01.11.2016, acțiuni în urma cărora S. Dobrovolschii a beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr. 958 din 19.07.2017, de facilități la plata de accize, în mărime de 60 785,33 lei. În rezultatul nerespectării procedurilor de vămuire de către inspectorul vamal Rîțoi Ion a unităților de transport nominalizate, cet. S. Dobrovolschi a beneficiat nejustificat, de facilități din partea organului vamal în sumă totală de 181 123,51 lei.

Conform răspunsului nr.34/335904 din 06.04.2017 a Centrului de Cooperare Polițienească Internațională, vehiculele nominalizate nu figurează ca fiind furate din statele membre ale OIPC Interpol, acestea fiind înregistrate pe teritoriul Elveției, cu numerele de înmatriculare temporare xxxx, ulterior fiind radiate din circulație. Urmare a ne respectării procedurilor de vămuire de către inspectorul vamal Rîțoi Ion a unităților de transport nominalizate, cet. S. Dobrovolschii, a beneficiat nejustificat, de facilități în sumă totală de 181 123, 57 lei.

Astfel, din cele relevate supra, instanța de apel a reținut, cu referire la capătul de învinuire în temeiul prevederilor art.art.42 alin.(2), 249 alin.(2) lit. b) Cod penal acțiunile lui Rîțoi Ion reprezintă o contravenție și anume încălcarea regulilor vamale, adică acțiunile care au ca scop exonerarea ilegală de drepturile de import cu reducerea acestor drepturi, respectiv din acțiunile acestora rezultă prezenta elementelor constitutive ale contravenției prevăzute de art.287 alin.(14) Cod contravențional.

Cu referire la componența de infracțiune prevăzută de art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, în acțiunile inculpatului Rîțoi Ion, instanța de apel a considerat că, nu poate fi reținută poziția instanței de fond în acest sens, or, norma respectivă a fost modificată, fiind excluse semnele calificative „*în interes material ori în alte interese personale*” iar sintagma „*intereselor publice sau*” - declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 07.12.2017.

Modificările efectuate în art. 327 Cod penal, care se referă nu numai la alin.(1) au efect retroactiv conform prevederilor art.10 alin.(1) Cod penal, fiindcă ameliorează situația persoanei trase la răspundere și prin urmare se răsfrâng asupra acuzării imputate inculpatului.

Reiterând, instanța a reținut că conform modificărilor introduse prin Legea nr. 60 din 07.04.2016 la art.327 Cod penal, din aliniatul întâi s-a exclus sintagma „*din interes material ori în alte interese personale*”, și a fost introdus numai în aliniatul (2) lit. b¹) semnul calificativ „*din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe*

persoane”, astfel potrivit art.10 alin.(1) Cod penal Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Urmare a celor invocate și în legătură cu modificările introduse în legea penală se impunea necesitatea excluderii din învinuirea inculpatului Rîțoi Ion a semnelor calificative ”*în interes personal, interes material*” iar în prezent când are loc judecarea cauzei în ordine de apel se impune și necesitatea excluderii sintagmei ”*intereselor publice*”.

Instanța de apel a reținut că, Rîțoi Ion a comis abuzul de serviciu în următoarele circumstanțe: folosind intenționat situația de serviciu într-un mod care contravine drepturilor și intereselor persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Instanța de apel a constatat că, Rîțoi Ion activând în funcția de inspector vamal în baza ordinului de numire în funcție nr.1371-p din 15.10.2014, fiind persoană publică conform art.123 alin.(2) Cod penal, având în atribuțiile sale de serviciu conform fișei de post din 30.06.2015 „asigurarea controlului vamal și vămuirii mărfurilor și mijloacelor de transport trecute prin postul vamal de către persoane fizice și juridice, precum și încasări corecte a drepturilor de import/export, stabilite de legislația în vigoare; efectuarea controlului vamal al bunurilor, mărfurilor și mijloacelor de transport prin postul vamal intern de control de către persoanele fizice sau juridice precum și a documentelor vamale, comerciale și de transport care însoțesc acestea, contrar acestora și abuzând de împuternicirile acordate prin lege, la data de 24.01.2017, fiind în exercițiul funcției conform graficului de serviciu la postul vamal intern cu nr. 2220 „Rezina Pod”, abuzând a efectuat vămuirea unități de transport de marca/model „Lexus RX400h”, VIN cod xxxx, n/î xxxx, în baza vinierei cu seria xx și nr. xxxx din 30.08.2016, cunoscând cu certitudine că acesta a fost eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat după 01.11.2016, în urma căreia S. Dobrovolschii a beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr.956 din 19.07.2017 de facilități la plata de accize, în mărime de 60 219,18 lei.

Tot el, contrar atribuțiilor de serviciu și abuzând de împuternicirile acordate prin lege la 05.02.2017, activând în cadrul aceluiași post vamal conform graficului de serviciu, a efectuat vămuirea unități de transport de marca/model „Lexus RX400h”, VIN cod xxxx, având același n/î xxxx, în baza vinierei cu seria xx și nr.xxxx din 16.05.2016, eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat după 01.11.2016, în urma căreia S. Dobrovolschii a beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr. 957 din 19.07.2017 de facilități la plata pe accize în mărime de 60 119,06 lei.

Tot el, contrar atribuțiilor de serviciu și abuzând de împuternicirile acordate prin lege, la 13.02.2017, activând în cadrul aceluiași post vamal conform graficului de serviciu, a efectuat vămuirea unității de transport de marca/model ”Lexus 400h”, VIN cod xxxx, cu același n/î xxxx, în baza aceleiași vinierei cu seria xx și nr.xxxx din 30.08.2016 eliberată anterior pentru un alt mijloc de transport, care a intrat după 01.11.2016, acțiuni în urma cărora S. Dobrovolschii a beneficiat potrivit deciziei de regularizare nr.958 din 19.07.2017, de facilități la plata pe accize, în mărime de 60 785,33 lei, cauzând astfel un prejudiciu intereselor publice în sumă totală de 181 123,57 lei.

Instanța de apel a conchis că, vina lui S. Dobrovolschii a fost cert stabilită în comiterea contravenției prevăzute de art.287 alin.(14) Cod contravențional și a lui Rîțoi Ion în comiterea contravențiilor prevăzute de art.287 alin.(14), art.312 Cod contravențional, a fost demonstrată în ședința de judecată și dovedită prin probele administrate și cercetate în ședința de judecată.

Mai mult, inculpatul Rîțoi Ion fiind audiat în cadrul cercetării judecătorești în instanța de fond a declarat că, pe cazul dat pentru prima dată a petrecut vămuirea de mijloace de transport și din cauză de necunoștință a admis careva erori ia calcularea taxelor de import.

În contextul celor expuse supra, deși instanța de apel a constatat în acțiunile lui S. Dobrovolschii contravenția prevăzută de art.287 alin.(14) Cod Contravențional și în acțiunile lui Rîțoi Ion contravențiile prevăzute de art.287 alin.(14), art.312 Cod Contravențional, în privința acestora nu sa aplicat sancțiunea contravențională, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

6. Procurorul, invocând temeiurile de drept prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel în privința inculpatului Rîțoi Ion privind condamnarea în baza art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu menținerea sentinței în această parte fără modificări, deoarece apelul greșit a fost admis.

În motivarea apelului, autorul acestuia a invocat că, instanța de apel a conchis eronat că în acțiunile inculpatului Rîțoi Ion, se conțin elementele contravenției prevăzute de art.312 Cod contravențional, or, după cum a reținut instanța de apel, legea penală imputată inculpatului Rîțoi Ion a fost modificată, fiind excluse din art.327 alin.(1) Cod penal semnele calificative ”*in interes material ori în alte interese personale*”, iar sintagma ”*intereselor publice sau*” fiind declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 07.12.2017.

Cele invocate supra denotă că, instanța de apel în sprijinul concluziei sale, privind reîncadrarea acțiunilor inculpatului Rîțoi Ion, a reținut raționamentele expuse în hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 07.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art.327 alin.(1) Cod penal, prin care a fost declarat neconstituțional textul „*intereselor publice sau*”, în opinia acuzării instanța, a omis faptul că, inculpatului Rîțoi Ion i-a fost incriminată infracțiunea de ”abuz de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta s-a soldat cu urmări grave intereselor publice”, respectiv prevederile hotărârii enunțate supra nu are relevanță în cauza din speță, devreme ce aceasta este o infracțiune de rezultat (materială), astfel încât consumarea ei este legată în mod obligatoriu de producerea unor consecințe prejudiciabile, or din actul de învinuire desprindem că a fost valorificat prejudiciul cauzat prin acțiunile lui Rîțoi Ion, acest prejudiciu având o conotație patrimonială, suma totală a acestuia constituind 181 123,57 lei.

Făcând abstracție de evaluarea urmărilor prejudiciabile, acuzarea remarcă că, fapta inculpatului materializată prin nerespectarea procedurilor de vămuire și efectuarea vămuirii unități de transport contrar împuternicirilor acordate prin lege, astfel încât alte persoane au beneficiat de facilități de la plata accesului, s-a adus atingere intereselor publice cu un înalt grad de intensitate și gravitate, mărimea acestui prejudiciu fiind estimat la 181 123,57 lei.

Daunele cauzate intereselor publice sunt de natură gravă și respectiv estimativă, ceea ce denotă că, instanța de apel urma să țină cont că la rezolvarea problemei privind răspunderea pentru încălcările admise de către inculpat în calitatea sa de subiect special ca persoană publică, acțiunile inculpatului Rîțoi Ion, îmbracă forma ilicitului penal și nicidecum nu poate merge

vorba despre o încălcare contravențională raportată la art.312 Cod contravențional.

Deși legiuitorul a operat o serie de modificări la infracțiunea abuz de putere și abuz de serviciu, cu excluderea variantei agravantelor „din interes material ori în alte interese personale, inclusiv intereselor publice”, instanța de apel urma să țină cont de faptul că pentru încălcarea de către persoanele publice a atribuțiilor de serviciu, legiuitorul deși prevede și alte forme de răspundere extrapenală cum ar fi cea de răspundere contravențională raportată la art.312 Cod contravențional, din dispoziția normei căreia desprindem că, se instituie răspunderea contravențională pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, sancționând: folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, totuși acțiunile inculpatului Rîțoi Ion se regăsesc în conjunctura infracțiunii de abuz de serviciu și nicidecum în conjunctura contravenției, or, acestea se deosebesc prin intensitatea elementului material al infracțiunii.

Interpretările eronate date de către instanța de apel și invocarea ”Legii nr.60 din 07.04.2016 și a Hotărârii Curții Constituționale nr.33 din 07.12.2017”, fără a explica în ce mod raționamentele expuse în legile nominalizate sunt aplicabile în speța dată, denotă faptul că nu poate fi vorba despre o similitudine între cazuri, or prin interpretarea extensivă de către instanța de apel a prevederilor enunțate supra, s-a generat o situație de incertitudine, devreme ce analogia în aplicarea legii penale, este inacceptabilă.

Vinovăția inculpatului Rîțoi Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, este dovedită pe deplin, iar instanța de apel, eronat și tendențios, s-a statuat asupra oportunității reîncadrării acestor acțiuni prin prisma normei contravenționale raportate la art.312 Cod contravențional, fapt ce condiționează necesitatea casării parțiale a deciziei instanței de apel pe motivele și temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, deoarece faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

7. La 25 iulie 2019, în conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, inculpatul Rîțoi Ion a depus referințe privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de procuror, solicitând inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, invocând că, de către Curtea Constituțională a RM a fost adoptată Hotărârea nr.24 din 17.10.2019 prin care Curtea a declarat drept neconstituțională sintagma ”*soldată cu urmări grave*” din art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, considerând că hotărârea respectivă, este relevantă în soluționarea recursului.

8. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, ținând seama de opinia expusă în referință, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins din următoarele considerente.

Conform art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără însă a i se agrava situația.

Raportând aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal reține că recursul este depus de procuror în defavoarea persoanei inculpate, Rîțoi Ion și ca temei invocă pct. 6) și 12) alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală - *faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, motivarea soluției în partea ce ține de reîncadrarea juridică a acțiunilor inculpatului Rîțoi Ion*

de la art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, la art.312 Cod contravențional, este expusă neclar afectând astfel soluția instanței de apel.

Colegiul penal constată că, aceste temeuri pe care s-a bazat autorul recursului, nu și-au găsit confirmare în cauza dată întru casarea deciziei recurate, deoarece din textul deciziei instanței de apel se observă, că instanța a analizat obiectiv probele administrate, hotărârea cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea recalificării acțiunilor inculpatului pe episodul incriminat în baza art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal și conținutul deciziei corespunde prevederilor art.414, 417 Cod de procedură penală.

În conformitate cu prevederile art.391 alin.(2) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă în cazul prevăzut în art.332 alin.(2), instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii administrative prevăzute în Codul contravențional al Republicii Moldova.

Așa dar, conform prevederilor art.415 alin.(1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel judecând cauza în ordine de apel, poate admite apelul, casând sentința instanței de fond parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

Din textul recursului se evidențiază că autorul critică doar recalificarea acțiunilor incriminate lui Rîțoi Ion pe episodul incriminat în baza art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, în prevederile art.312 Cod contravențional, însă contrar aceste poziții, Colegiul penal lărgit enunță, că instanța de apel corect a stabilind că fapta incriminată inculpatului în baza art. 327 alin.(2) lit. c) Cod penal, constituie o contravenție, care este prevăzută de art.312 Cod contravențional.

Astfel, Colegiul penal menționează că, potrivit prevederilor art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Conform actului de învinuire (f.d.242-252, vol. I) Rîțoi Ion a fost învinuit că a comis *abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă acesta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, soldată cu urmări grave, care se încadra în prevederile art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal* (f.d.252, vol. I).

În această consecutivitate se reține că, prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.60 din 07.04.2016, în art.327 Cod penal, la alineatul (1), textul *“în interes material ori în alte interese personale,”* se exclude; la alineatul (2), după litera b) se introduce litera b1) cu următorul cuprins: *“b¹) săvârșită din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane;”*.

În același timp, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 07.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin.(1) și 361 alin.(2) lit. d) din Codul penal, a fost declarat neconstituțional și textul *„intereselor publice sau”* din alin.(1) al art.327 Cod penal, iar prin Hotărârea Curții Constituționale nr.24 din 17.10.2019 privind controlul constituționalității unor prevederi din articolele 189 alin.(3) lit. f), 307 alin.(2) lit. c), 327 alin.(2) lit. c), 329 alin.(1) și alin.(2) lit. b) și din articolul 335 alin.(1¹) din Codul penal, a fost declarată neconstituțională sintagma *“soldată cu urmări grave”* din articolele 307 alin.(2) lit. c) și 327 alin.(2) lit. c) Codul penal.

Circumstanțele nominalizate relevă în mod concludent că, legea penală imputată

inculpatului Rîțoi Ion a fost modificată, fiind excluse din art.327 alin.(1) Cod penal semnele calificative „*în interes material ori în alte interese personale*„, iar sintagmele „*intereselor publice sau*” și „*soldată cu urmări grave*” au fost declarate neconstituționale.

Modificările efectuate în art.327 Cod penal, care se referă nu numai la aliniatul (1) au efect retroactiv conform prevederilor art.10 alin.(1) Cod penal, fiindcă ameliorează situația persoanei trase la răspundere și prin urmare se răsfrâng asupra acuzării imputate inculpatului.

Cu referire la argumentele recurentului invocate la *pct. 6. al prezentei decizii*, prin care susține că inculpatul Rîțoi Ion se face vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, Colegiul penal le consideră declarative și neîntemeiate, deoarece instanța de apel și-a motivat soluția privind nevinovăția inculpatului expusă la *pct.5. din prezenta decizie*, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune, având în vedere și faptul că verificând hotărârea atacată în raport și cu prevederile art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, în sensul că nu se identifică existența și a altor motive care să ducă la casare.

În această ordine de idei, se relevă că instanța de apel, respectând principiul contradictorialității, a asigurat posibilitatea reală părții acuzării să prezinte anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse lui Rîțoi Ion, în privința cărui au fost adoptată hotărâre de încetare a procesului penal pe capătul de acuzare în baza art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal, el fiind recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.312 Cod Contravențional.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO în cauza Garcia Ruis c. Spaniei din 21.01.1999, cererea nr. 30544/96 și hotărârea CtEDO în cauza Helle c. Finlandei din 19.12.1997, cererea nr. 20772/92*). Art.6 din CtEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art.6§1 din CtEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Pe lângă aceasta, conform argumentelor invocate și reproduse în *pct. 6. din prezenta decizie*, recursul menționat este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei în privința inculpatului Rățoi Ion pe episodul prevăzut de art.327 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Pornind de la relevanțele art.27, 414 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea,

este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art.427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de un temei legal.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, și că recursul ordinar urmează a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, deoarece nici unul din temeiurile invocate pentru recurs, prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală nu și-au găsit confirmarea în instanță de recurs ordinar, fapt ce impune respingerea, ca inadmisibil a recursului ordinar declarat, cu menținerea deciziei atacate.

9. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripții Chișinău, Devder Djulieta, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2019, în cauză penală privindu-l pe *Rîtoi Ion xxxx*, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 14 mai 2020.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico